

ilmenau

himmelblau

Wandrer's Nachtlid

Johann Wolfgang von Goethe

Thüringen
-entdecken.de

Am 6. September 1780 schrieb Johann Wolfgang von Goethe im Gefühl des stillen Abendfriedens eine seiner schönsten lyrischen Schöpfungen: Wandrers Nachtlied (Ein Gleiches). Dieses Gedicht notierte er mit Bleistift an die innere Bretterwand einer schlichten Jagdhütte auf dem Kickelhahn, die ihm zum Aufenthalt diente. Erst 35 Jahre nach der Entstehung hat der Dichter diese Verse in seiner Werkausgabe veröffentlicht.

Einen Tag vor seinem letzten Geburtstag – es war der 27. August 1831 – suchte Goethe in Begleitung von Bergrat Mahr die Hütte, heute Goethehäuschen genannt, wieder auf und erinnerte sich an die vor mehr als 50 Jahren entstandenen Zeilen.

Heute ist die Originalschrift nur auf einer historischen Fotografie im GoetheStadtMuseum zu finden, denn das ursprüngliche Häuschen brannte im Jahre 1870 durch die Unvorsichtigkeit übernachtender Beerensammler ab. Bereits vier Jahre später wurde es originalgetreu auf den alten Fundamenten wieder errichtet.

Mehr über die Verbindung zwischen Goethe und Ilmenau erfährt man im GoetheStadtMuseum und im Museum Jagdhaus Gabelbach. Beide Museen befinden sich am 20 Kilometer langen Goethewanderweg.

Wandrers Nachtlied

Über allen Gipfeln
Ist Ruh,
In allen Wipfeln
Spürest du
Kaum einen Hauch;
Die Vögelein schweigen im Walde.
Warte nur, balde
Ruhest du auch.

(Erstausgabe v. Cotta 1815)

Englisch

Wanderer's Evening Song

Over all of the hills
Peace comes anew,
The woodland stills
All through;
The birds make no sound on
the bough.
Wait a while,
Soon now
Peace comes to you.

John Whaley | 21.8.1999

Französisch

Autre chant du voyageur la nuit

Sur tous les sommets
Le repos.
Aux cimes des arbres
A peine tu perçois
Un souffle.
Dans les bois les oiseaux se taisent.
Patience! Toi aussi,
bientôt,
Tu reposeras.

Pierre Deshusses, Sibylle Muller,
Irène Kuhn | 21.8.1999

Niederländisch

Wandelaars Nachtlied

*Op alle bergen
Is rust,
In de kruinen
Bespeur je
Nauw'lijks een zucht
De vogels zwijgen in 't bos!
Wacht maar, straks
Rust ook jij.*

Erik Tjallinks | 2005

Italienisch

Canto del viandante notturno

*Su tutte le vette
è pace,
in tutte le cime (degli alberi)
trasenti
appena un respiro.
I piccoli uccelli tacciono nel bosco,
Aspetta un poco, presto
riposerai anche tu.*

Lavinia Mazzucchetti

Dänisch

Vandrerens Nattesang

*Over høj og dale
er ro;
i skovens svale
drømmer jo
blikstille fred;
fuglene hviler så varlig.
Giv blot tid! Snarlig
hviler du med.*

Peter Andreas Plum Rosenberg

Schwedisch

Vandrarens nattsang

*Dag på bergens kammar
Nu dör.
Bland skogens stammar
Ej du hör
Fåglarnas röst.
I kronan kvällsvinden domnar –
Snart du ock somnar
Stilla, var tröst!*

Axel Gauffin

Spanisch

Lo mismo

*En todas las cumbres
la paz reina;
por ninguna parte
apenas si un soplo
de vida se otea;
en el bosque en calma
ni un ave gorjea.
Aguarda que, pronto,
cesarán tus penas.*

Rafael Causinos Assens

Latein

Viatoris carmen nocturnum

*CULMINE IN OMNI
SILETUR,
VIX SPIRITUS IN ALTIS
MOVETUR;
AVICULAE TACENT
IN NEMORE.
EXSPECTA PARUMPER –
MATURE ET TU
REQUIESCIS QUOQUE.*

P. Reginald Foster O.C.D. | 18.12.2006

Finnisch

Toinen yölaulu

*Vuorten yllä rauha
on sees;
ei liiku lauha
henkäys ees,
ei riemukkaat
soi laulelot latvojen alta.
Kohta jo, malta,
myös levon saat.*

Otto Manninen

Norwegisch

Vandringsmanns kveldsong

*Over alle tindar
er fred.
Skogsus og vindar
døyvest ned,
døyr i eit søg.
Småfuglane tagna i lundar.
Vente, snart blundar,
du, vandrar, òg.*

Åse-Marie Nesse | 21.8.1999

Portugiesisch
(Brasilien)

Por sobre a mata

*Por sobre a mata
silêncio e paz.
Do sopro nas folhas
tu mal sentirás
um leve vaivem.
Dormem as aves
na mata silente.
Aguarde que em breve,
num embalo dolente
descansas também.
Grete Busse Scheltzke | 2001*

Gälisch
(Irland)

Suantraighe an Fháinidhe

*Tá na cnuic as na sléibhte
ina gcodladh;
Ní bhraithfeá na géaga
'á mbogadh
ag gaoith dá shéimhe.
Táid na h-éin insa choill go ciúin.
Fan anois, go luath
Codlóchair-se féinig*

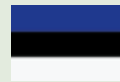
Übersetzer unbekannt

Russisch

Ночная песнь путника

*Горные вершины
Спят во тьме ночной,
Тихие долины
Полны свежей мглой;
Не пылит дорога,
Не дрожат листы...
Подожди немного-
Отдохнешь и ты!
Michail J. Lermontow | 1840*

Estonisch

Ränduri öölaul

*Puhkab mäestik rahus-
Suur, tumm,
puude lehekahus
unelumm-
vaibund kõik jutt;
linnud on vaikinud metsas.
Peagi on otsas
sinugi rutt.*

Linnar Priimägi | 21.8.1999

Belarussisch

Спеў вандроўніка ўночы

Ціша па-над цяснінамі
Стромых гор,
Подых над вершалінамі
Нібы замёр.
Шолах -- хоць бы адзін!
Птушкі прыціхлі, бы ў смутку.
Што ж, прычакаеш хутка
Ты і сабе спачын.

Ljawn Barschtscheuski | 2004

Bulgarisch

Нощна песен на странника

Дреме планината
в тишина.
Лъха от гората
хладина;
Всичко вече глъхне.
Птичка не цвърти.
Скоро ще отдъхнеш,
Страннико, и ти.

Ljuben Ljubenow

Armenisch

Լեռանց շարքերը
Միրիւմ են մթնոլմ,
Խաղաղ մարգերը
մշուշ է պատում.
Համբիւն հանդարտվել,
Չի շարժվում քամի,
Ուր որ է՝ դու ել
Կքնես հիմի

Owanes Thumanian

Georgisch

მოხეტიალის ღამის სიმღერა

მთის მწვერვალები გარინდულან,
სიმშვიდე სუფევს.
კენწეროებიც არა თრთიან
არ ისმის ჩქამი.
ტყეში ჩიტები განაბულან,
სინამდვილე სუფევს.
ოლონდ დაიცა, შენც დაგიდგება
სიმშვიდის ჟამი.

Dali Pandshikidse | 21.8.1999

Lettisch

Ceļinieka nakts dziesma

Pār kalnu tālēm
Ir kluss,
Un koku galos,
Jūti, plūst
Dvesma, kas bur;
Jau putnēni krūmājā klusi.
Gaidi, drīz būsī
Miegā i tu.

Māris Čaklais | 21.8.1999

Ukrainisch

Нічна пісня мандрівника

Над горами зорі
Зійшли,
Ні звуку у зворі,
Лиш ти
Стомлено йдеш.
Ніч в гаї колише пташину.
Жди. За хвилину
І ти заснеш.

P. Tymotschko

Slowenisch

Popotnikova nočna pesem

V nebu nad vrhovi
je mir
in med lesovi
že nikjer
diha več ni;
žgolenje ptic je zaspalo.
Čakaj le, kmalo
spal boš še ti.

Lily Novi

Makedonisch

Патниковата нокна песна

Над сите сртој
Е спокој,
Во ветки недоброј
В часот тој
Сал тивок зефир;
Птичките молчат в гора,
Причекај, два чекора
И ти ќе најдеш мир.

Ranka Grčeva | 2004

Litauisch

Naktinė keleivio daina

Miegancio's viršūnės
Kalnų;
Vos liečia krūmus
Iš sapnų
Naktis dvelksmu.
Paukštelių miške nesigirdi;
Palauk - tau irgi
Tuoj bus ramu.

Jonas Juškaitis | 21.8.1999

Kasachisch

Қараңғы түнде тау қалғып,
Ұйқыға кетер балбырап.
Даланы жым-жырт дел-сал ғып,
Түн басады салбырап.

Шаң шығармас жол-дағы,
Сілкіне алмас жапырақ.
Тыншығарсың сен-дағы
Сабыр қылсаң азырақ.

Abai (Ibrahim) Kunanbai-uli | 1892

Serbokroatisch

Putnikova noćna pjesma

Nad svim vrhovima
je mir.
U vršcima svima
jedva će živ
i dašak još koji biti.
Pjevanje ptica je stalo.
Čekaj: još malo
pa ćeš počnuti i ti.

Mihovil Kolomb

Griechisch

ΤΟ ΝΥΧΤΕΡΙΝΟ ΤΡΑΓΟΥΔΙ
ΤΟΥ ΣΤΡΑΤΟΚΟΠΟΥ

Ψηλά στις κορφές
ησυχία βασιλεύει,
στ' ακρόκλινα, δεξ,
φύλλο δε σαλεύει,
ούτε πνοή
στο δάσος τα πουλιά σωπάνε.
Περίμενε, όπου νά 'ναι
θα ησυχάσεις κι εσύ.

G. N. Politis

Polnisch

Pieśń wędrowca w nocy

Wierzchołki wzgórz
Spowite w ciszę;
Drzew żaden już
Wiew nie kołysze;
Śpi las
I ptactwo w gęstwinie. –
I tobie ninie
Spocząc już czas.

Leopold Staff

Tschechisch

Jiná poutníková noční

Všude nad horami
už klid
a korunami
netušíť
včérek váť.
I ptáči umkli v chládku.
Počkej, už vkrátku
i ty pujdeš spát.

Václav Renč

Slowakisch

Pútnikova nočná pieseň

Nad všetkými štíťmi
je tíš,
v listoví, v prítmi
necítiš
ani dych priam;
spev vtákov neznie už horou,
počkaj len, skoro
usneš aj sám.

Móric Mittelmann Dedinský

Rumänisch

Cântecul nocturn al drumețului

Peste coame de munți
E liniște-adîncă.
Prin ramuri ascuți
Cum stăruie încă
Un murmur blînd.
Î codru glasul păsărilor piere.
Ascultă-n tăcere:
Dormi-vei și tu în curînd.

Alexandru Philipide

Türkisch

Gezginin Gece Şarkısı

Bütün
Yücelerde sessizlik.
Yök bir soluk bile
Ağaç doruklarında,
Susuyor ormanda öten kuşlar;
Çok geçmez, bekle
O sessizlik saracak seni de.

Selahattin Batu

Arabisch

أنشودة المتجول ليلا

فوق كل قمة
راحة وسكون ،
و كأنك لا تحس بالنسمة
في غصون
و أعالي الأشجار ؛
في الغابة تسكت الطيور الصغار .
صبرا ، فقريبا
سترتاح أنت أيضا.

Irene Daoud

Persisch
(Iran)

نغمه شبانه مرد سرگردان

قله ها

در سکوت

سر شافه ها ، بی وزش نسیمی،

در سکون؛

پرنده ها در جنگل خاموش.

صبور باش

آرامش تو هم

بزودی از راه می رسد.

S. Mahmoud Hosseinizad | 12.2006

Hebräisch
(Israel)

על כל גבעות סיביו

מרגוע.
אל רחש צמרות תקשיב
לא נוע.
לא הגה, לא קול;
גם עוף היער שבת.
עוד מעט, ושקט
גם לבך עם הכל.

Izchak Gafgafi

Urdu
(Pakistan)

ایک سیاح کاغیر شب

پہاڑوں کی چوٹیوں پر

نہی ہے خاموشی

درختوں میں تھیں

سانس کی گری

شاہی عرسوں ہوتی ہو

پرندے بھی ہیں خاموش جنگل میں

انتظار کرو

بہت جلد تھیں بھی آسودگی مل جائے گی

Sedzat Liakat | 2004

Afrikaans
(Südafrika)

Wandelaars Nagliedjie

Oor alle kruine heen
Val vrede,
In elke Boomtop
Merk jy
Skaars 'n luggie;
Die voëltjies swyg in elke woud.
Wag net, gou-gou
Kom jou vrede ook.

Christo Compion | 26.10.2006

Swahili
(Kenia)

Wimbo wa mwenda na usiku

Kimya kimetanda kote vileleni,
na juu ya miti kumepiga shwari
Hata nao ndege walo msituni,
hawaimbi tena nyimbo zao
nzuri.

Basi nawe mja hivi karibuni,
utapumzika; bora usubiri.

Abdilatif Abdalla | 06.01.2000

Japanisch

旅人の夜の歌

山山は

安らぎに抱かれ、

梢震わす風もなく、

森に

小鳥の聲もなし。

待つがよい、

やがておまえも

安らうであろう。 Fumio Saito

Koreanisch

나그네의 밤노래

모든 산봉우리 위에는

정적이 감돌고,

모든 나무 꼭대기 속은

뛰죽은 듯

고요하구나.

숲 속의 새들도 입을 다문 게지.

기다려라, 머지 않아

너 역시 쉬려니.

Indonesisch

Dendang Malam Pengembara

Di puncak segala

Sentosa bertakhta,

Di pucuk segala

Nyaris tiada

Sehembus pun bayu kau rasa;

Senyap burung-burung di

hutan.

Sabar, kan segera tiba masa

Engkau pun istirahat sentosa.

Berthold Damshäuser,

Agus R. Sarjono | 2013

Chinesisch

漫遊者的夜歌

所有的峰頂

沈靜，

所有的樹梢

全不見

一絲兒風影，

林中鳥兒們靜默無聲。

等着吧，你也快

獲得安寧。

Yang Wuneng

Vietnamesisch

Khúc ca đêm khách lãng du

Trùm lên đỉnh đồi thình không

lặng lẽ.

Trong vòm cây một hơi thở

khó tưởng

Chìm xuống lặng tiếng trong rừng

Chờ xem, bạn cũng sắp dừng chân thôi.

Huong Le Thanh Trute | 13.11.2001

Malaiisch

Lagu Senja Seorang Pegembara

Dari seberang bukit,

Damai tiba kembali

Senyap sepilah hutan

Seluruhnya;

Burung di dahan tidak bersuara,

Tunggulah sebenar,

Segera

Di sisimu, damai akan tiba.

Mohamad Haji Salleh | 2004

Thailändisch

เพลงราตรีของผู้เดินทาง

เหนื่อยอดเขาลำเนาไม่มีเสียง

ไร้สำเนียงเจียบสงัดสงบนิ่ง

ทุกยอดไม้ในป่าใหญ่ไม่ไหวติง

สงบจริง ลมสักแผ่วไม่แผ่วกาย

ช่างเจียบหนา สกฤณาในไพรสาณต์

คอยดูเกิด อึกไม่นาน

คงถึงกาลที่ตัวเราจะเจียบไปไม่ผิดกัน

Ampha Otrakul

Hindi
(Indien)

सभी ऊंचाईयों के ऊपर शान्ति है

किसी भी वृक्ष की फुनगी में कोई सांस

नहीं है

जंगल में पक्षी चुपचाप है

इन्तजार करो,

जल्दी ही तुम भी शान्त हो जाओगे

Tagalog
(Philippinen)

Awit sa Gabi ng Manlalakbay

Katahimikan

sa tuktok ng lahat ng

bundok,

sa tuktok ng lahat ng puno

ni hininga'y

halos wala kang

madama;

nananahimik ang mga

ibon sa gubat.

Hintay lamang,

at sa ilang sandali

ikaw ri'y

daratnan ng

katahimikan. Ramon Guillermo | 2007

Nepali

यात्रीको सांझ गीत

(योहान वल्फगाङ्ग गोटे)

सबै पहाडहरुका टुप्पोमा

सुन्यता छ ,

सबै रुखहरुका टुप्पोमा

तिमीले कसैको सासको आभास

पनि पाउदैनौ ,

बनमा चरिहरु चुप-चाप बसेका छन्

पर्खन , तिमीलाई पनि चाडै थकाई लाग्छ ।

Dioula
(Burkina Faso)

Ko be laban na la fiɛy

Ko be laban na la fiɛy be

Fen be la Kuna i be boli

fanga Kroa nɔwɛ

Kɔw de:wɛn la dʒɛni be dʒiri tu la

Kɔw ni kɛ dɔm dɔ:ni

ina la fiɛy sɔw fana.

Bonaventure Dama | 21.8.1999

Singhalesisch
(Sri Lanka)

සංචාරකයාගේ රැ ගැසුම

කපුමුදුන් සිසාර හමා එන,

තුරු මුදුන් මකින් හමා එන,

සැනසිල්ල,

මබල.

මඳ පවනක් පමණි;

විහලුන්ගේ නාදය

වනලැහැබ තුළින් නොනැඟෙයි.

බලා සිටිනු මැන, නුදුරේදී ම

මබ ද සැනහෙනු ඇත.

අෂානි රණසිංහ

Ashani Ranasingha | 2004

Ilmenau-Information

98693 Ilmenau | Am Markt 1

Tel.: +(49) 36 77 – 600 300

Fax: +(49) 36 77 – 600 330

www.ilmenau.de | stadtinfo@ilmenau.de

Leistungen:

- HotSpot und Ladestation für Handy/Tablet
- Zimmervermittlung in und um Ilmenau
- Informationen über Stadt-, Rad- und Wanderangebote
- Organisation und Vermittlung von Tagesprogrammen, Stadt- und Orgelführungen sowie Wanderungen
- Karten-, Reise- und Literaturangebote
- Verkauf der Thüringer Wald Card

Hrsg.: Stadtverwaltung Ilmenau, Abteilung Tourismus, Am Markt 1, 98693 Ilmenau
Übersetzungen: privat | Klassik Stiftung Weimar | Goethe-Gesellschaft | Goethe-Institut
Fotos: Dominik Ketz, Regionalverband Thüringer Wald | Marcus Pfau, Nicht Nur GmbH |
Gestaltung: Artus.Atelier Erfurt | Druck: Druckerei Wittnebert, Erfurt | 09. 2020 | 10.000